

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

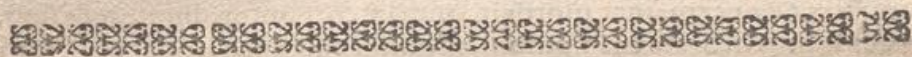
Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus XLVII. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

quitur, tam frequentur te inquietari, te lugere, te dolere? etsi foris invitet sapientia, corripiat, instruat, foris neminem osculatur. Philomelam argute modulantem, ut quis audiat, sylvas necesse est, accedat: haud aliter Deum quis sibi loquentem, & intus suaviter canentem sentiat, solitudinem quærat, strepitum fugiat, oportet. Augustinus cantilenam hanc dulcissimam auditurus, fugiens Chartaginem, ubi omnia strepebant: etiam relicto sociò Alipiò, ad vireta silentis horti se conferre debuit, testatus de se lib. 8. conf. c. 13. *Ego sub quadam fici arbore stravi me, nescio quomodo, & demisi habenas lacrymis, & ecce audio vocem: tolle, lege, tolle, lege.* Bernardus quoque de se fateri debuit: *quamdiu in exterioribus occupatus fui, vocem tuam Domine juxta audire non potui.* S. Macarius à Dæmone sollicitatus, ut solitudinem linquens procurandæ aliorum salutis incumberet, jactavit se pronus in terram, & extendit pedes suos à foris limen cellulæ suæ, clamans teste Rhosv. atque dicens: *trahite Dæmones, trahite: ego enim pedibus meis non vado, sed si potestis me hîc abducite, ego quippe testor Deum, quod hîc jaceo ad vesperam.* Bone Deus! si tantæ sanctitatis vir, ex causa tum pia, solitudini claustroque suo valedicere noluit, timens, ne quærendo aliorum salutem, propriam perdat, & turbæ loquens, non amplius audiat sibi colloquentem Deum: quid tibi Christiane Lector contingeret, qui solius curiositatis pascendæ gratiâ tam sæpè domum tuam aut cellulam egredis?

FASCICULUS XLVII.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 16. & 17. lib. 4. Regum, in quibus describitur Impietas Achaz, superstitio erga Altare Damasci, Assyriorum pœna ob Idololatriam in Palestina commissum &c.

Considera I. **I**mpium Regem Achaz: qui teste S. Scriptura cap. 16. N. 316, filium consecravit, transferens per ignem secundum Idola Gentium &c. clarissimam esse figuram quorundam parentum,

Hhh 3

tum, qui filios & filias suas jam à prima ætate consecrant Idolis & simulachris malarum passionum: dum nimio amore eorum excæcati, ipsis fræna laxant ad amplexandum id, quò brutalis appetitus eos impellit; toties tamen, & tam seriò moniti ab Ecclesiast. c. 30. dicente: *lacta filium tuum, & parentem te faciet. Lude cum eo, & contristabit te. Non corrideas illi, ne doleas, & in novissimis obstupescant dentes tui. Non des illi potestatem in juventute.* Est talium parentum erga proles suas amor haud dispar illi, quam natura indidit pellicano fæminæ erga pullos suos. Hos ut vix exclusos vivere conspicit, quantociùs amorosè complectitur, & stringit; quò tamen amplexu eos necat; nam improvidò rostro eis colludens, latera perforat tenellula. In hoc tamen pejoris adhuc conditionis sunt pellicanò stolidi parentes: quod illi extinctis semel filiis, etiam maximò sanguinis profluviò reddere nequeant vitam; valeat tamen pellicanus. Conqueritur ipse Deus propheticò ore contra quasdam Matres Thren. 4. *filia Populi mei crudelis quasi struthio.* Dicitur per hæc verba: Matres illas gerere se struthionum instar erga liberos suos, dum sicut struthiones ova sua publicis locis exposita, & hinc millenis periculis obnoxia relinquunt, ita matres illæ, dum proles suas liberius vivere permittunt, quasi extremis pereundi periculis obijciant. Liber tertius Regum docuit: mulierem quandam proprium suffocasse filiolum, quòd hæc solùm occasione evenerit: quia in molli culcitra eum deposuerit. O quòt habet Mundus, si moraliter loquamur, paris exempli matres, quæ præmaturæ mortis in anima & corpore prolium causæ sunt, qui animis delicatè eos nutriunt, mollitur educant, rarò aut nunquam corrigunt. O quàm afflicti sunt parentes multi, ingeniosè ait Paleotti Dom. infra octav. Nativit. Dom. qui filiis suis semper vespere defunctorum canunt. Primum ibi verbum; *dilexi.* & occasione hujus *placebo* intonant, ad genium vivere eos permittendò, quid tandem? miserimè vitam perdunt, & parentibus canendum; *requiem dolore sanè maximò.* Si ergo Christiane Lector parentem agis; *noh à puero tuo subtrahere disciplinam; si enim virgâ percusseris eum, non morietur.* Proverb. 23.

N.317. *Considera 2.* Quàm graviter Deus crimina puniat, commissa in locis, suo Cultui destinatis; etsi commissa sint ab hominibus, qui per ignorantiam videntur posse excusari. Enim verò S. Scriptura cap. 17. testatur Babylonios, qui in patria sua absque Dei vindicta servierant Idolis, ab immixtis leonibus eò tempore esse necatos, quò Palæstinam
super.

superstitioso Cultu defœdare præsumpserant. Quàm horrendas igitur pœnas dabunt illi, qui nullâ ignorantia excusantur à delictis, in loco sacro perpetratis? quamprimùm Lucifer rebellis ille angelus in superbiam elatus, in hæc sacrilega prorupit verba: *Similis ero Altissimo*. Absque ulla spe veniæ vidit tartareos rogos sibi accensos, & se coniectum sensit in illos. Econtra protoparentes nostri divino inobedientes Præcepto, non tantùm delicti veniam obtinuere, sed deletò per pœnitentiam crimina se dignos effecere Paradisò cœlesti. *Quæris causam discriminis hujus? habebis illam in promptu, si locum consideraveris, in quo deliquerit Lucifer. S. Scriptura vocat illum Montem Dei Ezech. 28. & hinc asserit S. Chrysolog. Serm. 29. de Cælo cadit, qui in cœlestibus deliquit. Desperatus incurrit, qui in ipsius dominantis oculis offendit, & excusatione caret, qui ipso Judice teste facinus committit: aut quam defensionem habebit, quem testimonium Conditoris accusat? Non mirandum est: quòd David vir aliàs Deo gratissimus ob adulterium cum Bersabea commissum tam rigidas dederit pœnas: erat enim peccatum illud non in privata camera, non in domo meretricia, in hospitio aut loco profano, sed in regali Palatio, in quod Arcam Dei deportari fecerat, perpetratum; atque hinc audire debuit à Nathan 2. Reg. 12. *Quare contempsisti verbum Domini, ut faceres malum in conspectu meo? Christus Dominus ut ostenderet Phariseorum & Scribarum delicta, non tantùm temporalem, sed & æternam quoque mereri pœnam, locum adducit, talibus peccatis conspurcatum, dicens Matthæi 23. Ecce ego mitto ad vos Prophetas & Sapientes & Scribas, & ex illis occidetis & crucifigatis, & ex eis flagellabitis in Synagogis vestris. Tales Dei vindictas Christiane Lector toties-revolvas mente, quoties vel impurus amor ad procces aspectus, vel levitas ad profanos sermones te pellicit in Templo: ne malum faciens coram Domino instar Achaz v. 3. citati capit, malum quoque patiaris cum illo.**

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 18. & 19. lib. 4. Regum, in quibus describitur Ezechia Regis Zelus contra Idola, Rabfacis convitia & blasphemia. Ezechia Oratio, Assyriorum blasphemantium cades.

Confidera 1. **H**omines illos, qui de magna amicorum & Patrono-
rum turba sibi applaudunt, iisdem compellari posse
verbis, N.318.

verbis, quibus cap. 18. Rabfaces compellavit Regem Ezechiam dicens; *An speras in baculo arundineo, atque contracto Ægypto, super quem si incubuerit homo; comminutus ingredietur manum ejus &c.* Vatablus legit; *Homines, quibus fidimus, sunt similes fragili arundini, cujus, cum frangitur, fragmenta solent ledere inmitentem sibi.* Poterat Husiticus Princeps gloriari de fortissima & frequenti amicorum manu, de præpotenti eorum auxilio, si vel unus unquam de hoc gloriari potuit; Verum non sine lacrymis testatur c. 6. *Fratres mei præterierunt me sicut torrens.* Torrentem vocat amicos; hic enim eò tempore plerumque abundat aquis, cum Viator nullò cruciatur æstu & siti, caret verò talibus, cum æstivò calore tortus vexatur siti. Quare ne diutiùs vana delusi fiduciã, hominum inniteremur auxiliis, præfigit Deus Vaticiniò infallibili Jeremiæ 17. *Maledictus homo, qui confidit in homine; quæ verba tamen rite pensata, etsi reprobent fiduciam in hominibus positam, non tamen reprobare videntur, recursum consilii gratiã apud homines querendum.* Hæc nemo facile negabit, utendum esse hominum consiliis in rebus dubiis, arduis & necessariis: etsi enim Moyses se totum commisisset Deo, cui loquebatur, attamen pro regendo Populo fratris & loceri sui uti debuit consiliis. Hinc ait S. Ambros. Epist. 3. *Moyses ille, quò nemo præsentius Deum coluit, neque surrexit amplius in Israël Propheta, qui Deum facie ad faciem videret. Ille qui quadraginta diebus jugiter & noctibus fuit, cum legem acciperet in monte. Ille inquam, cui Deus dabat, quos loqueretur sermones, invenitur magis Aaronis fratris sui consilium, quam suum probasse.* Non dubito; Ezechie Regis laudatam in hoc capite Pietatem inde provenisse, quòd viros à consiliis habuerit probatos, quibus obsecutus, Davidem potiùs quàm alios Antecessores imitari studuit, *dissipans Excelsa & confringens serpentem aneum.* Atque ut affirmat S. Scriptura v. 5. capitis cit. *In Domino Deo Israël sperans.* Hunc ergo Regem exempli locò tibi præfigas Christiane, imitandum tam in sperando, quàm in consulendò.

N. 319.

Considera 2. Deum ad puniendos gravissimos peccatores uti hæc duplici pœnã: ut videlicet eorum miserie opponat inimicorum fortunam, & felicitatem, & amicorum objiciat calamitatem. Posteriori modò puniit Regem Senacherib cit. cap. qui antequam morte impiã simul & miserã claudebat vitam, centum & octoginta millia militum fidissimorum intueri debuit, unã tantum nocte occisa: ut tot necibus blasphemias lueret in Deum fufas, quot militibus blasphemus ipse superbierat. Prioris pœnæ exemplum dedit dives Epulo, cui in tormen-

tis

tis infernalibus posito spectandum Deus dedit Lazarum, cœlestibus deliciis in sinu Abrahæ fruentem; & hinc asserit S. Greg. M. Homil. ult. *Credendum est, quod ante retributionem extremi Judicii, iniusti in requie quosdam justos conspiciunt: ut eos videntes in gaudio non solum de supplicio, sed etiam de illorum Bono crucientur.* Christiane Lector, qui amicos optimos vel subditos doles cum Sennacherib præproperâ morte abreptos, aut aliâs gravî infortunio tactos, cogita: id fortè ea de causa factum, ut non illi tantum sua luerent peccata, sed & tu quoque eorum calamitate torquereris, inde sensurus pœnam, unde senseras voluptatem. Quare ne imposterum talem Dei vindictam cogaris ferre, non impium Sennacherib, sed pium Ezechiam imiteris, *sciens cum eo vestimenta pravorum affectuum, qui cor tuum magis hominibus, quàm Deo adjunxere.* Operi illa faccò humilitatis & contritionis, ingressusque Domum Domini ora in conspectu ejus dicens v. 16. capitis cit. *Tu es solus Deus omnium terre.* Non ergò regnet in anima mea peccatum. Non regnet in oculis curiositas, in gutture gula, in ore loquacitas, in lumbis libido, in pedibus motus ad currendam perditionis viam; sed lex Domini sola me regat, custodiat, & gubernet.

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 20. & 21. lib. 4. Regum, in quibus describitur morbus Ezechia, signum obtinenda sanitatis, opum ostentatio & correptio. Impietas Manassis, Dei mina de evertenda Jerosolyma &c.

Considera 1. **T**unc Christianos spiritualis profectus certum habitu. N. 320
ros signum, quando in eorum cordibus umbra vanæ gloriæ, sicut umbra in horologio Achaz retrocesserit: non enim datur majus obstaculum, viam virtutum terentibus, quàm vana gloria; & hinc meritò S. Bernardus de trip. glor. asserit: *Consideravis Apostolus rationalem creaturam aded affectare gloriam, ut aut vix, aut nunquam ab hoc desiderio compepsi possit. Propterea secundum datam sibi à Deo Sapientiam saluberrimum adinvenit consilium, dicens: quandoquidem persuaderi à nobis non potest, non gloriari, saltem qui gloriatur in Domino gloriatur &c.* Ut enim ægroto potum pertinaciter petenti, Medicus importunis tandem precibus victus coctam admittit aquam, quò minus ei noceat haultus; ita Apostolus perpendens, gravissimam gloriæ sitim, quæ hominum

animos ad bibendam gloriam obstinavit, potum ipsis porrigit, minime obfuturum. Præluferat huic piæ Apostoli astutiæ ipse Medicorum Princeps, Christus Dominus, ita temperans appetitum gloriæ quærendæ, ut dixerit: *Glorificent Patrem vestrum, qui in Cælis est.* Patris autem gloriam, quis nescit redundare in gloriam filiorum? hinc Christiane Lector, si te quoque umbra gloriolæ titillat, monitis Christi & Pauli Apostoli obsecunda, per hoc medicamen æternæ gloriæ splendorem in altera vita, in hac verò spiritualis profectûs lucem habiturus. Quotiescunque aliquod arduum virtutis opus moliris, recordare verborum piissimi Ezechiaë dicentis v. 10. c. 20. *Facile est: umbram crescere decem lineis, nec hoc volo, ut fiat; sed ut revertatur decem gradibus.* Si huic intentioni optimæ, operibus tuis præmissæ, inceperit repugnare depravatæ naturæ appetitus, ad tuos Patronos per preces & suspiria te confer: quatenus illi instar Isaiaë Dominum pro te invocent, ut reducat gloriæ umbram per decem lineas & gradus humilitatis, à sanctissimo legislatore meo Benedicto præscriptos. Si quandoque contingat, te instar Ezechiaë, qui omnes thesauros Babyloniis monstraverat, ab ordinato vanæ gloriæ appetitu vinci, & in hujus peccati pœnam calamitatibus cum Ezechia premi: dic cum eo pœnitens & resignatus in divinam voluntatem v. 19. citati cap. *Bonus sermo Domini.*

N. 321.

Considera 2. Manens in priori argumento: quàm parùm oporteat gloriari parentes, quòd nacti sint carnales filios: cum illi tam sæpè à patria degenerent virtute, uti degeneraverat Manasses, testante id S. Scripturà cap. 21. Sic etiam Abraham genuit degenerem Israhælem, Isaac, Esau, Moyses, Gersam, Heli, Ophni & Phinees, David, Absolom, & sexcentis aliis parentibus idem contigit. Sin autem Christiane Lector non expedit gloriari de partu corporis, quia tam facile contingit, illum reddi degenerem, multò minùs expedit gloriari de partu animæ, quia hic per ipsam gloriam depravatur. *Nisi bonum opus, ait Stella p. 1. c. 20. quod est velut animæ tuæ partus, occultaveris, peribit, vanitate ejus meritum auferente.* Imitari te oportet apiculas, quæ flosculos à se studiosè collectos deferunt in alvearium, ut iisdem in secreto opus suum mellificum conficiant. Imitari oportet Hebræas mulieres, in Ægypto parturientes, quæ masculos vix natos absconderant, certæ: illos fore in flumen præcipitandos, si aliorum conspectum subiissent. Quare partus animæ tuæ, opera videlicet meritoria, non cum impio Manasse per lucidum ignem in Templo traducas, sed in tene-

tenebris cubiculi tui abscondas, aliàs delebuntur illa, sicut teste S. Scripturâ v. 13. citati cap. *Deleri solent tabulae.*

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 22. lib. 4. Regum, in quo describitur Josia Pietas, Zelus in reparando Templo, Oraculum de felici morte.

Considera: **D**Eum Josiæ Regi piissimo in præmium heroicorum N. 322.
actuum, quorum meminit S. Scriptura c. 22. & sequenti, aliud non spondisse, quàm felicem mortem dum v. 22. citati cap. dicitur: *colligam te ad Patres tuos, & colligeris ad sepulchrum tuum in pace.* Hæc præmium tantis laboribus pro gloria Dei susceptis non indignum; quid enim nobilibus, quid præstantius expectet Operarius, totâ die sacris laboribus occupatus, quàm somnum placidissimum & quietem? mors autem Justorum, quid nisi somnus? quid nisi quies? *Sanctorum mors somnus est,* ait S. Chrysologus, *peccatorum verò mors, mors vera est, quia in Inferno pœna vivunt, vita pereunt.* Strenuum fuit illud Reginaldi Poli Cardinalis responsum: cùm ille audiret, Henricum VIII. Angliæ Regem, Ecclesiæ Catholicæ rebellem, sibi mortem machinari, dixisse fertur: teste Sanderò lib. 1. Schismat. Anglic. *Jam dudum vita radiò affectus mortem optavi, tantâ eam studio inferre eum contendat Rex, nil facit aliud, quàm si eum dormitum detrahere conetur vestimentum.* Regius Vates morbum lethalem pii hominis, ad mortem properantis describens ait Psal. 40. *Universum stratum ejus versasti in infirmitate ejus.* Constat autem: lectulos concuti, volvi & revolvi, quando decumbendum est, ut plumæ, quo lectulum implent, susque deque motæ, molliorem quietem faciant decubituris. Ita Deus dum Electos suos fatalibus afficit morbis, ad delicatissimam requiem post mortem possidendam, eis præparat lectum; atque hinc eodem Prophetâ teste Psal. 149. *Letabuntur in cubilibus suis, in quibus moriuntur.* Christus ipse: ut deceat Electorum mortes esse somnos, moriturus in cruce non erexit caput, sed inclinare visus est, quasi illud placitum componeret in somnum. Christiane Lector idem præmium cum Josia, tot sæculis jam quiescente olim obtenturus, eundem laborem cum eo suscipe. Sis ergo ante omnia sollicitus de reparando, vel propagando Cultu Dei. Audi cum eo libenter verba voluminis sacri, & inle-

perterreatur cor tuum. v. 19. capitis cit. Scinde cum eo vestimenta, non quidem externa, sed interna, passiones videlicet inordinatas cultro mortificationis, & defleas delicta tam propria, quàm aliena. His perfunctus audies cum eo: *Colligam te ad Patres tuos, & colligeris ad sepulchrum tuum in pace.* loc. citatò.

FASCICULUS XLVIII.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 23. lib. 4. Regum, in quo describitur Josia Zelus in abolendis Idolis, celebratio Phase &c.

N. 323. *Considera:* **J**osiam, priori in capite jam laudatum Regem, non prius ad celebrandum *Phase* admonuisse Populum, antequam contrivisset statuas, succendisset lucos, replevisset eorum loca ossibus mortuorum, destruxisset Excelsa, destructa combussisset, & combusta redegisset in pulverem, occisis etiam *Excelsorum* Sacerdotibus. Ita Christianos non antea ad celebrandum Pascha animat Ecclesia, quàm per veram Pœnitentiam non tantum Idola peccatorum contriverint, sed etiam per efficacem propositum, occasiones malas fugiendi, ea in pulverem redegerint. Corporalis Christi Resurrectio Christiani spiritualiter resurgentis typus est; & hinc asserit Apostol. Rom. 6. *Ut quomodo Christus resurrexit à mortuis, ita & nos in novitate vite ambulemus.* Est autem in comperto: Angelo Resurrectionem Christi indicanti non suffecisse, quòd dixerit: *surrexit.* Sed protinus ab eo auditum: *non est hic.* Sic pariter Christiano non satis est, à lapsu resurrexisse, detestandò peccatum jam perpetratum, sed necesse est: sepulchrum occasionis malæ egredi, à perversis sociis sejungi, suspecta vitare loca &c. Moyses divinò æstuans zelò Exodi 32. prius in Idolum, quàm in peccantes Israelitas deserviit, ut sic peccati extirparet radicem, futurum, non dubius; Populi Pœnitentiam Deo non placitaram, si occa-